

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političsko glasilo J. U. U. — sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveita«

Uredništvo in tiskarna: Ljubljana, Frančiškova ulica 61. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pism ne sprejemamo. Izdaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din za inostranstvo 80 Din. Član sekcije J. U. U. plača list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. šek. rač. 11.197. Telefon 3112

Ob otvoritvi učiteljske knjigarne v Mariboru.

Z letošnjim šolskim letom je otvorila knjigarna »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani svojo podružnico v Mariboru. To je tako važen dogodek iz stanovsko gospodarskega vidika učiteljstva, da ga ne moremo preiti molče, zlasti ne v stanovskem glasilu.

Na prvi pogled je videti paradokso, da učiteljstvo ustanavlja, oziroma ustvarja nove gospodarske postojanke ravno v tej gospodarski tako težki dobi. Saj usihajo stara močna gospodarska podjetja vsled svetovne krize drugo za drugim, ali pa se vsaj borijo z velikanskimi težkočami in omejujejo svoj obrat. Mi pa se hočemo ravno v tem času še razširiti in utrditi! Ali ni to čudno?

In vendar je tudi med tem navideznim nasprotstvom logična zveza in pravilen zaključek.

Neizprosno kruta gospodarska kriza, ki drži gospodarstvo vsega sveta v svojih trdih kleščah, naravnost sili ne samo vsakega posameznika, ampak tudi cele stanove, da razmišljajo intenzivneje nego kdajkoli o svojem gospodarskem in socialnem položaju ter poizkušajo najti izhod iz tega mučnega labirinta. V tako kritičnih dobah, kakor je sedanja je posameznik slabič, ki se brez uspeha bori proti toku časa. Zato išče pomoči in rešitve v skupnosti. In kaj je naravnost, kakor da se nasloni na svoje stanovske tovariše, ki imajo iste težnje in iste težkoče. Pri njih najde razumevanje in pomoč. Zakaj v skupnosti je neizmerna moč, ki zamore vsaj deloma kljubovati tudi taki gospodarski krizi, kakor je sedanja.

Naravni zakon stanovske samoobrambe in samohranitve v teh težkih časih sili tudi učiteljstvo, da strne ne samo svoje moralne, ampak tudi vse svoje gospodarske sile za dobrobit stanu. Saj se je ravno učiteljstvo zamoglo že nešteto krat prepričati po lastnih izkušnjah, da vse idejno, kulturno in organizacijsko delo visi tako rekoč v zraku od danes do jutri, ako nima trdnega gospodarskega temelja. Ravno vsled tega je doživelo toliko

trpkih razočaranj; ravno radi pomanjkanja gospodarskega temelja je moralo propasti že toliko in toliko idejno idealno zasnovanih načrtov.

Trden gospodarski temelj vsemu idejnemu delu pa morajo dati le skupne gospodarske ustanove, če so prav upravljane in vodene. Dokazov za to trditev vidimo vse polno dan na dan, žal, ne toliko pri sebi, kakor pri drugih. Gospodarsko smo krepili tu je posamezniki ali pa skupine, naše pa po zabljeni. In kadarkoli je bilo in je potrebno materialnih sredstev za naše idejno delo v korist splošnosti ali pa lastnega stanu, smo segali in segamo še danes v svoje že skoraj docela izčrpane žepke. Drugi pa najdejo take vire v svojih gospodarskih ustanovah in jim ni potreba apelirati na požrtvovalnost posameznikov.

Kolikim posameznikom in pa tudi skupinam je ravno učiteljstvo v prvi vrsti pripomoglo do trdnega gospodarskega položaja in ugleda! In zdaj pomislimo malo nazaj ter iščimo dotičnike med dobrotniki za naše stanovske, kulturne in socialne potrebe. Kje najdete njihova imena in darove? — Često smo si sami spletali bič, s katerim so nas na ta ali oni način tepli drugi. Prišli je morala šele današnja gospodarska tako težka doba, da nam polagoma odpira oči ter se začnemo vsaj nekoliko zavedati svojega položaja.

In tako je prišlo do otvoritve podružnice Učiteljske knjigarne v Maribru šele sedaj po dvajset petih letih delovanja v Ljubljani. Seveda ni šlo gladko ter je bilo potreba premagati različne ovire, kakršnim bi se bilo mogoče pred leti izogniti. So pač časi in razmere drugače kakor nekdaj. Toda glavno je, da ima sedaj naše učiteljstvo tudi v drugem največjem gospodarskem in kulturnem središču Dravske banovine svojo postojanko. Njen napredek in procvit pa je prav toliko odvisen od stanovske zavednosti učiteljstva, kakor od knjigarne same glede točnosti, postrežbe in solidnih cen. Vsi pogoji za njen razmah so tu.

—lj—

Respekt pred človekom.

»Jutro« z dne 3. t. m. je objavilo ta članek, ki ga ponatiskujemo glede na njegovo aktualno vrednost tudi za naš stan.

Sentimentalna človekoljubnost in solzava usmiljenost ne moreta v političnih bojih prinesiti uspeha. Navaditi se moramo, da se v bojih za ideje ali za interese ni moči toliko ozirati na posameznega človeka, kakor bi si to mehko srce želelo. Vsak boj zahteva žrtev in politični boj tudi. Danes se ta načela še nekoliko osterje formulirajo in sicer iz dveh vzrokov. Človeška osebnost izgublja na važnosti. Individuum, ki je bil še nedolgo centralna os, okoli katere se je vrtele človeško socialno in družabno udejstvovanje, ni več tako pomemben, kakor je bil nekdaj. Na njegovo mesto stopajo širše družabne tvorbe, ki si po pravici ali po krivici lastijo atribute višje individualnosti, katerim se mora poedinec podrediti in v katerih mora z vsemi svojimi lastnostmi, stremiljenji in hrepenenji skoraj popolnoma izginiti. To pojmovanje o posamezniku je vzrastle iz tehnično izpopolnjenega militarizma in se goji še nadalje na tleh današnje mehanično usmerjene industrijske civilizacije. Celo pesništvo, ki je črpalo svojo vsebino iz utripov poedinega srca, ki je v usodi poedince nahajalo predmet svojih umotvorov, se nagiblje vedno bolj in bolj k temu, da išče virov za svoje delo v širših socialnih edinicah ali pa v nadrejenih bioloških skupinah. Prav polagoma, a vendar dovolj jasno, se vidi, da se individualizem umika kolektivizmu. Umetnik, ki je nekdaj prisluskoval utripanju posameznega srca, prisluskuje danes vrvenju nekakega kolektivnega družabnega srca. Politiki, ki je nekdaj računali s individualnimi možnostmi, računajo danes s silami, ki izžarevajo z neklih socialnih skupin. V tem zapostavljanju posameznika pred celoto, v tem omalovaževanju poedince, temelji dejstvo, da danes osebnost ni več tako respektirana, kakor je bila nekdaj. V političnih in socialnih bojih se osebnostne žrtve in osebne prizadejane krivice ne cenijo več visoko.

Poleg tega splošnega, v sodobnem gledanju za socialno življenje temelječega vzroka pa je v zadnjih letih tudi rastoča beda zmanjšala vrednost človeka poedince. Ekonomska mizerija, ki zadeva ne samo takomenovani srednji stan, ampak tudi delavca in kmeta, je razpalila nekatere človeške lastnosti, ki sicer v normalnih časih prosperitete ostajajo skrite in pogreznjene v globine človeškega bitja. Revščina in pomanjkanje vzbujata v človeku neke živalske instinkte, ki spreminjajo vrednotenje osebnosti. Cena posameznika pada.

Pod vplivom takih nazorov in pod težo takih razmer se je zlasti v političnem življe-

nju narodov zelo zmanjšala vrednost osebe. Politični boj je postal ostrejši in se vedno manj ozira na dostojanstvo človeka in na vrednost individua. Pregled sodobnega političnega življenja v Rusiji, v Nemčiji, v Avstriji in drugod kaže, da je posameznik postal tako malenkost, da se na njeno človeško vrednost ni treba ozirati. Slično omalovaževanje osebnosti se je kazalo v vseh onih historičnih dobah, ko so velike ideje z neizprosno silo zadevale druga ob drugo in se borile za premoč. V prejšnjih takih dobah je bila udarna sila privržencev te ali one ideje, tega ali onega interesa tehnično tako organizirana, kakor je bilo v tistih razmerah mogoče, v današnjih časih pa so si strankarske formacije izposodile tehniko (Italija, Nemčija, Avstrija) in tako smo prišli v nekaterih evropskih državah do militaristično organiziranih strank. V takih organizacijah se individualnost utaplja. Le v onih državah, kjer je državna militaristična organizacija še dovolj jaka, se stranke niso mogle v tem smislu razviti. Povsod pa je eno skupno: podcenjevanje individua.

Vprašanje, ali je tako stanje dobro ali slabo, je samo teoretično. Dozdeva se, da se individualizem pretaplja v kolektivizem; ko pa ta proces traja, nastajajo izrastki in izrodki in se pojavljajo disonance, ki še ne dovoljujejo jasnega vpogleda v novo stanje, ki se ustvarja. V tem kemičnem procesu se izdelujejo tudi produkti, ki gotovo niso dobri.

V vrvežu in metežu idej tudi pri nas ni ostal posameznik tako upoštevan, kakor je bil nekdaj. Tudi pri nas je cena osebnosti padla. V historičnem procesu notranjega prenavljanja državne in nacionalne ideje je moral vsak posameznik zavzeti pozicijo vojaka, pozicijo, ki ni sposobna, da bi favorizirala individualistično hotenje in izživljanje. Odtod izvirajo marsikateri neprijetnosti, odtod prihaja čut manjvrednosti, občutek zapostavljenosti. Naravno je, da je bila pri tem najbolj prizadeta takomenovana inteligenca, ker je bila ravno ona najbolj individualistično orientirana in se je zaradi tega le težko postavila v bojni red, v katerem posameznik izgublja svoje ime. Gospodarska kriza, ki se je pridružila nacionalnemu in državnemu snovanju, je povzročila, da so se rodili pojavi, ki jih ni mogoče odobravati. Na upravnem in političnem terenu se tupačam dvigajo na površje tendence in dejstva, ki ono, v duhu časa utemeljeno podrejenost individua pretiravajo in spreminjajo v nepravilnost. Tukaj je korektura mogoča in tukaj je korektura nujno potrebna. Politični boj za idejo mora, četudi priznavamo upravičenost strogosti in konsekventnosti, spoštovati osebnost in se izogniti

vsakemu dejanju, ki bi moglo individualnost pregloboko ponižati.

Naš uradniški stan in naš inteligenčni sloj se čutita ponižana in zapostavljena tako v ekonomskem kakor tudi v moralnem pogledu. Do neke gotove meje je nižja ocenitev uradništva in inteligence v smislu splošnih svetovnih tendenc razumljiva in morda celo opravičljiva, nikakor pa ne bi smeli dopustiti, da se ta dva sloja neutemeljeno in neupravičeno moralno in ekonomsko pavperizirata. Kjerkoli in kadarkoli se je inteligenčno delo preveč omalovaževalo, so se pokazale slabe posledice. Rusija je uničila svojo inteligenco. Maščevanje za to delo je na potu.

Četudi priznavamo, da se mora vsaka osebnost podrediti višjim skupinam in višjim ciljem, četudi vemo, da so časi oholega individualizma minuli, četudi smo prepričani, da morajo biti v boju za ideje žrtve, vendar

zahtevamo, da se vsaka politična akcija izogiba dejanj, ki ideji ne morejo koristiti, da upošteva do skrajne meje možnosti individualnosti in da skuša spraviti v harmoničen sklad individuum in družbo.

Konkretno naj bi se po teh smernicah postopalo pri uradništvu, pri redukcijah, pri premestitvah in v personalnih vprašanjih sploh. Politik dobro ve, da dobršen del njegovega uspeha sloni na osebnostih.

Te misli se danes same vsiljujejo vsakomur, ki goji tiho željo, da bi prebrodili težke čase brez nepotrebnih in celo škodljivih nasilstev in da bi ohranili dostojanstvo človeka in spoštovanje do individualnih sposobnosti tudi v tej dobi, ko elementarne sile rušijo brez izjeme i dobro i slabo. Bolj kot kdaj prej je potrebna uvidevnost in pravičnost in je potreben respekt pred človekom.

Dr. Z.

V šesto leto.

Pet let ima Mladinska Matica za sabo, pet let krepkega življenja.

In ni čudo, da je tako bohotno pognala: rastla je iz potrebe. Razen nekaj res pravih biserov smo imeli v mladinski literaturi dokaj ničvredne plaže; malo zrnja, dokaj plevala in plev!

Ne samo kvalitativno, tudi kvantitativno je bila naša mladinska književnost skromna. Lepa knjiga pa je bila draga, — zgolj privilegij bogatih. In tako je vstala Mladinska Matica, da izboljša mladinsko književno produkcijo, da poceni slovensko mladinsko knjigo in da jo razširi do poslednje kočice samotnega baltarja. Vse to se je Mladinski Matici v veliki meri tudi posrečilo. Če se ozmemo na njeno petletno delo, smo lahko prav zadovoljni. Poleg »Našega roda«, ki je izhajal v nakladi od 20 do 40.000, je izdala ta mladinska založba v tem času še 19 knjig v rednih publikacijah in 2 knjigi v izrednih publikacijah v skupni nakladi, ki prekaša pol milijona izvodov. To je na vsak način uspeh. Lepo kronan trud petletnega dela vsega našega učiteljstva!

Zdaj stopa Mladinska Matica v šesto leto. Novi, lepši načrti so pred nami. Čez nekaj tednov že izide »Naš rod« v novi, okusni opremi in z bogato vsebino. Najboljši pesniki, pisatelji in ilustratorji so obljubili listu svoje sodelovanje. Kmalu izide v ponatisku Ribičičev »Mihec in Jakec«. Če bo dovolj prilgašenev, proslavi Mladinska Matica Teslov jubilej s Čermeljevo temeljito knjigo »O Tesli in razvoju elektrotehnike«. Miklavž pa razveseli naše najmlajše s krasno knjigo, ki izide najbrž s štirbarvnimi ilustracijami.

Tudi redne publikacije bodo, kot vse kaže, zelo zanimive.

Tovariši! Tovarišice! Ne popustite!

Pet let ste se trudili. Mesec za mesecem, teden za tednom, dan za dnem ste imeli skrb in sitnost z nabiranjem naročnine. Zdaj je šesto leto. Težko leto. Težje za denar kot katero prejšnjih.

„Šola in dom.“

Od tega društva, o katerem smo poročali v našem listu glede programatičnih smernic njegovega delovanja že ob njegovi ustanovitvi, smo prejeli in priobčujemo nastopni dopis:

Predvsem si štejemo v prijetno dolžnost, da se uredništvu vašega stanovskega glasila toplo zahvalimo za blagohotno informacijo cenjenemu učiteljstvu o ciljih našega društva ter za iskreno zanimanje, ki ga obljubljaate poslej vsem našim ukrepom. Mislimo, da temu interesiranju pridemo najboljše naproti, če vam zlasti sedaj, ob začetku šolskega leta, ko se bo naše društveno delovanje poživilo, sporočimo nekaj svojih misli.

Že takoj ob ustanovitvi je bilo društvo »Šola in dom« postavljeno pred zelo važna vprašanja, ki zelo živo zadevajo nas starše in ki so tudi dala neposreden povod za ustanovitev našega društva.

Vprašanje deljenega ali nedeljenega pouka je še vedno aktualno. Ako bi bil vpeljan deljen pouk, bi onemogočal obisk srednjih šol vsem onim dijakom, ki prihajajo z vlaki iz okoliških krajev, ter iz te določbe logično izvirajoče odredbe, da morajo stanovati poslej vsi dijaki srednjih šol na sedežu svoje šole. Društvo je takoj ob ustanovitvi organiziralo glasovanje staršev. Rezultat tega glasovanja je bil v odločilni višini zato, da ostane na vseh naših šolah nedeljen dopoldanski pouk in da se učencem, ki stanujejo pri svojih izven kraja, še dalje dovoli vožnja za obisk šole.

Ukinitev nekaterih srednjih šol je prav neljubo prizadela nekatere starše. »Šola in dom« je mnenja, da je kakršnakoli ukinitev škodljiva. Naše šolstvo je bilo zgrajeno v težkem boju z vladajočo tujo gosposko in je vsaka ukinitev šol v nacionalni državi ukinitev naših kulturnih potreb, posebno pri nas, ob križišču nemške in romanske kulture.

Ali česa ne napravi volja in navdušenje! Podvojenega dela bo treba, podvojene agitacije.

Vsako sresko društvo naj izbere vsaj enega agilnega tovariša, ki naj bo propagator za »Naš rod« in publikacije Mladinske Matice. Vsaka šola naj imenuje najpridejnjega člana učiteljskega zbora za poverjenika. Vsak razred naj ima v razredniku svojega agitatorja za naše publikacije.

Naročnina za publikacije M. M. je tako nizka in plačilni pogoji takšni, da tudi največja kriza ne more občutno vplivati na število naročnikov, kjer pa bi se to lahko zgodilo, tam si agili učitelj tudi zna pomagati. V stiski postane človek iznajdljiv. Vire najde, ki jih drugače ne vidi. Vsaka šola lahko naroči vsaj po dva izvoda »Našega roda« in publikacij za šolsko knjižnico. Morda je kje tam v okolišju kakšno karitativno društvo, ki lahko votira malo vsoto, da lahko dobijo revni, pridni učenci matične publikacije. Morda ima krajevni šolski svet majhen fond, po katerem se da v ta namen seči. In če ga nima, ali ni mogoče z dobičkom ene same šolske predstave razveseliti lepe kopice branja željnih siromskih otrok?! Sicer pa, kaj bi z nasveti, sami si boste znali pomagati.

Tovariši! Tovarišice!

Pet let že vrši Mladinska Matica svojo veliko kulturno misijo med slovensko mladino. V teh petih letih se je razrastla v mogočno mladinsko ustanovo, kot je Slovenci še nismo imeli.

Tovariši! Tovarišice!

Ponosni bodite nanjo, saj je produkt Vašega truda, sad Vašega dela. Začenja se šesto leto: leto novih težav, leto novih naporov. Vemo, da vam ne omahne roka, vemo, da se ne pogreznete v malodušje.

Poznamo Vas. Z veseljem si privihate zopet rokave. S podvojenim navdušenjem se vržete na delo.

Nasprotno je naša želja, da se naše šolstvo kolikor mogoče izpolni in dogradi po potrebah naroda in sedanje dobe.

V teh težkih časih čutimo starši podvojeno potrebo, da damo svojim otrokom kolikor mogoče dobro in vsestransko izobrazbo, ki jim bo omogočila uspešen boj za eksistenco. Razlog, da bi šolstvo v dosedanjem obsegu le množilo brezposelnost učenega proletariata, ne more biti merodajen. Veljal bi le, če bi v ostalih panogah narodnega produkcijskega aparata ne vladala nikaka brezposelnost. Če pa se kaže brezposelnost tu in tam, imamo starši sveto dolžnost, preskrbeti svojim otrokom temeljito izobrazbo za uspešnejšo življenjsko borbo.

Uvedba šolnin v srednje in v zadnjem času tudi v meščanske šole je občutno povečala bremena, ki jih imamo starši pri šolanju svojih otrok. To breme pa je tem težje, ker je treba plačati šolnino že pri vpisu, toraj ob začetku šolskega leta, ko so že izdatki za učne knjige, šolske potrebščine, obleko in drugo, posebno za uradniške in manj premožne sloje prav občutni. Naloga društva bo, delati na to, da se šolnina po možnosti zniža ali pa vsaj plačevanje šolnine olajša z odplačevanjem v določenih rokih.

V mesecu juliju je društvo sklenilo, da požiivi svoje društveno delovanje v jeseni z novim šolskim letom. Njegova skrb bo, da se včlanijo v društvo vsi starši in skrbniki šole obiskujočih otrok, pa tudi učitelji in prijatelji učeče se mladine, da s skupnim in složnim delom dosežemo svoje cilje. Vemo, da leži uspeh le v združenju staršev, vseh kulturnih delavcev in družtev Dravske banovine.

Iz potrebe po poglobljeni izobrazbi sedanjega naraščaja si bo prizadevalo društvo »Šola in dom«, da doseže v bližnji bodočnosti posebno sledeče:

Da se čim prej vpeljejo v naše šole enotne učne knjige, ki naj bodo kolikor mogoče stalne, da ne bomo obremenjeni vedno z novimi izdatki celo med šolskim letom.

Pobiranje denarja med dijaki in kakršne koli vrste naj se v bodoče opusti, ker slabo vpliva na vzgojo mladine.

Učni načrti naj se ne izpreminjajo, ker to škoduje pouku in napredku učencev. V zakonu določene počitnice in odmori naj se ne

podaljšujejo, da imajo učenci in profesorji dovolj časa za pouk.

Učna snov na srednjih šolah naj se prilagodi praktičnim potrebam, ker čisto teoretične znanosti more in sme dajati le univerza. Gradivo naj bi se omejilo, a koncentriralo. Priporoča se kompleksni pouk.

Novi učni načrti za vse kategorije šol naj se sestavijo s sodelovanjem roditeljskih organizacij.

Poenostavljenje administracije.

Nedavno se je učiteljstvu nudila priložnost, da po svojih izkušnjah izreče sodbo o gorenji zadevi ter da predlaga, kako se naj poenostavi prosvetna administracija na način, ki ne bi škodoval rednemu poslovanju.

V uradih se vedno poudarja potrebo poenostavljenja administracije; bila so celo naročila višjih oblastev, da se mora vsako delo čimbolj poenostaviti, toda do sedaj je ostalo samo pri dobri volji. Mogoče se v tej zadevi javi še kdo s kakim dobrim nasvetom. V tem članku se omejim le na prosvetno administracijo, v kolikor pride ž njo v dotik učiteljstvo.

Vprašanje se lahko tretira iz dveh vidikov: 1. Poenostavljenje administracije v okvirju zakonov, brez spremembe istih in 2. poenostavljenje administracije na podlagi sprememb zakonitih določb. Ker je predmetno vprašanje poteklo od IV. oddelka kraljevske uprave, ki po svojem delokrogu ne more poenostavljati administracije v smislu toč. 2., je tretirati vprašanje le iz ožjega vidika — pod toč. 1.

Naša administracija boluje glede komplikacij že od samega začetka. Vzrokov boleznij je več; dva glavna pa sta: **nezanje in nezaupanje**. Ljudje, ki poznajo administracijo, trdijo, da se po uradih ustvarja veliko dela, ki je nepotrebno. (N. pr. pretiravanje v stat. poročilih, razna periodična poročila itd.)

Vsa administracija temelji na zakonih, ki se izpolnjujejo s pravilniki, uredbami itd. Za izvršitev zakonov pa se postavljajo eksekutivni organi — uradništvo, od katerega je zelo odvisen način izvršitve. Za posamezne referate se postavljajo strokovni referenti. Ako strokovni referent ni »strokovnjak«, nastanejo pri referatu komplikacije, ki se čutijo navzgor in navzdol.

Prispodobimo z našim upravnim aparatom človeško telo, ki ima za izvrševanje funkcij: možgane, srce in ude. Pamet, ki je najvišje postavljena, ne sme slediti težnjam srca ali udov. Ker izvršna navodila vedno prihajajo od višjega oblastva, je potrebno, da se pri njem v naprej presoja izvedljivost in končni rezultat naročila. Če temu ni tako, se večkrat popravljajo, izpolnjujejo in celo preklicujejo izdani razpisi in odločbe.

Šolska upravitelstva in sreska načelstva so menda že izjavila svoje mnenje o poeno-

stavljenju administracije, ki pa kljub vsem prizadevanjem ne bo poenostavljena, ako ne bomo poskrbeli, da bo vse učiteljstvo dobro poučeno o svojih dolžnostih in pravicah, šolski upravitelji pa povrh še o administraciji svojega delokroga. Upravni organi, ki niso proučili zakona o narodnih šolah, zakona o drž. uradnikih, zakona o občem upravnem postopku, zakona o taksah in zakona o drž. računovodstvu v zvezi z nekaterimi uredbami in pravilniki, ki tvorijo podlago administrativni službi, ne morejo vršiti službe v smislu določb § 69. U. Z., ker si niso na jasnem, ali je njihov postopek pravilen. Ako nekateri šol. upravitelji prijavljajo n. pr. periodične poviške svojega učiteljstva 2 do 3 leta prezgodaj, ali pa nekaj let prepozno, tedaj ni mogoče misliti na poenostavljenje administracije. Sicer se ne more zahtevati od učiteljstva, da bo popoln vzgojitelj in administrativni uradnik, toda neobhodno potrebno je in v njegovem lastnem interesu, da zna vsaki svoji zadevi (vlogi) dati pravilno obliko in ji najti predpisano zakonito podlago. Zadolžuje, da učitelj ali upravitelj ve, da so za postopek v neki zadevi izdana navodila in da jih po potrebi poišče. To pa ne bo težko, ako bo imela vsaka šola lepo urejeno zbirko normalij, ali pa vsaj indeks. To so normativni razpisi in važnejše odredbe, izdane od prosvetnih oblasti, posamezno ali v »Prosvetnem glasniku«, ki predpisujejo postopek v posameznih zadevah.

Izobrazba učiteljstva v tej smeri bo velika pomoč k poenostavljenju administracije.

Brez pretiravanja lahko uvrstimo prosvetno administracijo med najbolj komplicirane. V prosvetnih pisarnah je pogostokrat delovalo začasno zaposleno bolno ali nadstevno učiteljstvo, ki se ni moglo zadosti poglediti v delo. Naša administracija potrebuje kader dobro izobraženega, agilnega in iniciativnega uradništva, bodisi iz vrst učiteljstva, ali drugih za to stroko pripravljenih uradnikov.

Prednja izvajanja pojasnjujejo komplikacije administracije radi neznanja, komplikacije naše administracije radi nezaupanja, ki se je po vojni zavleklo v urade, pa so večinoma utemeljena v zakonih in zakonitih predpisih.

Vse muzikalije se dobe v knjigarni Učiteljske tiskarne. Prospekte raznih edicij pošilja na zahtevo brezplačno.

LISTEK

Počitniški telovadni tečaj za učitelje v Crikvenici.

V nedeljo 28. avgusta t. l. se je zaključil I. ferijalni tečaj za telesno vzgojo po sokolskem sistemu za jugoslovnsko učiteljstvo, ki se je vršil od 1. avgusta t. l. na meščanski šoli v Crikvenici po odobrenju odloka ministrstva prosvete v Beogradu O. n. br. 40.237 od 2. VI. 1932. Tečaj je priredilo Jugoslov. učiteljsko združenje, sekcija Savske banovine, izključno za učitelje in učiteljice narodnih šol iz vseh krajev naše kraljevine.

Tečaj je vodil znani pedagoški pisatelj šolski nadzornik g. Dušan M. Bogunović, učitelj telovadbe na učiteljskem v Zagrebu, ki je predaval zgodovino telesne vzgoje od najstarejših časov do današnjih dni, praktično metodo za poučevanje dece po sokolskem sistemu od 6. do 10. leta ter mladinske igre. G. abs. med. Branko Mudrinić, profesor telovadbe v Zagrebu, je predaval sledeče predmete: sokolski sistem, anatomijo, higieno, fiziologijo, prvo pomoč in masažo. G. Josko Skavić, prof. v Zagrebu, je obravnaval pedagoško, g. Borivoj Vuksan, učitelj telovadbe v Zagrebu, je vodil praktični del (redovne in proste vaje, vaje na orodju, odbojko i. dr.). G. Jazbec Janko, načelnik sokolskega društva Crikvenica, je predaval o zgodovini Sokolstva, g. dr. Ante Kuntarić, narodni poslanec v Crikvenici, pa o sokolski ideologiji. Iz tega je razvidno, da so se obravnavale vse stroke telesne vzgoje, ki jih mora poznati vsak modern učitelj mladinske gimnastike, če hoče pravilno poučevati ta velevažni predmet.

Dnevni red na tem tečaju je bil sledeč: ob 6. uri jutraj vstajanje, od 6½ do 7½ jutranja gimnastika (redovne, proste vaje, tek), od 7½ do 8½ zajtrk, odmor, od 8½ do 12½ predavanja, teorija in praktična metoda, ob 13. kosilo v »Hrvaškem učiteljskem domu«. Popoldne kopanje in solnčenje v občinskem kopališču.

Tečajniki in tečajnice so priredili pod vodstvom g. Bogunovića več lepo uspeših izletov in sicer: z ladjo v Kraljevico ob priliki

sokolskega okrožnega izleta; v Pag, Karlobag in Senj; na Vrhniki, kjer so si tečajniki in tečajnice ogledali znamenito knjižnico ter poslušali narodno glasbo na »sopilah«. Z avtobusom so si ogledali naravne krasote Plitvičkih jezer in raznih jam (n. pr. Golobnjača), končno Opatijo ter krajše izlete v bližnjo okolico (n. pr. Selce, kjer se je vršil tečaj za deška ročna dela). Obiskali so tudi vzorno češko kolonijo za deco v Crikvenici pod vodstvom agilne češke predsednice ge. Marije Steyskalove. Nadalje so se udeležili sestanka s sokolskim društvom Crikvenica ter akademije in banketa, ki ga je priredilo sokolsko društvo Crikvenica v čast tečajnikov in tečajnic.

Tečaj je posetilo mnogo odličnih osebnosti. Na prvem mestu naj omenimo g. dr. Murata Kozma, šefa odseka ministrstva za fizično vzgojo v Beogradu, ki je izposloval vsem udeležnikom 75% popusta na železnice ter dopust. O uspehu na tečaju se je izrazil zelo pohvalno. Po naročilu g. ministra za fizično vzgojo je obljubil, da bodo najboljši tečajniki nagrajeni.

Tečaja so se udeležili sledeči tovariši in tovaršice: Bosanac Matija, učitelj v Dekanovcu, Car Danica, učiteljica v Zagrebu, Chrobath Maksa, učiteljica v Mozlju, Cividini Gjurgica, učiteljica v Križevcih, Dolinar Zdenko, učitelj v Veliki Dolini, Gjorgjević Kosara, roj. Gavrilović, učiteljica v Lozovici, Eržen Marica, učiteljica v Begunjah, Eržen France, šol. upravitelj v Banjaloki, Esapović P. Jelena, učiteljica v Stari Pazovi, Funduk Dj. Djuro, učitelj v Srpskem Selištu, Fundus Dj. Stana, učiteljica istotam, Glišović Veselinka, učiteljica v Sjenici, Grošinić M. Marija, učiteljica v Hodošanu, Hinger A. Jelena, učiteljica v Veprovu, Holterer F. Zora, učiteljica v Nikincih, Ivanović V. Katarina, učiteljica v Marincih, Krejčić A. Frančiška, učiteljica v Kopačnem, Lisek Marija, učiteljica v Ilovi, Orač Olga, učiteljica v Fari-Vasi, Pizek J. Katarina, učiteljica v Štrigovi, Plemić J. Anka, učiteljica v Goričanah, Ribić A. Marija, učiteljica v Štrigovi, Sahnenco J. Trofin, učitelj v Bački Topoli, Stanković P. Radmila, učiteljica v Vratnici, Stavrić Nikola, učitelj v Ohridu, Utriv V. Ljubica, učiteljica v Klasniču, Venci Napoleon Viktor, učitelj v Golubincih, Vernik Franjo, šol. upravitelj v Vrbovcu, in Vicanović D. Djordje, učitelj v Svilajne.

Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani

je otvorila v začetku julija

v Mariboru

v Gornji Gosposki ulici št. 44

svojo podružnico

POZOR!

Učiteljstvu

mariborskega okrožja!

Pozivamo učiteljstvo, da prečita zadevno okrožnico, ki so jo te dni prejele vse šole mariborskega okrožja

Splošne vesti.

ODMEVI Z NAŠE DRŽAVNE SKUPŠČINE.

V nedeljskem »Jutru« se je dotaknil g. dr. J. L. onih točk naše resolucije iz državne skupščine, ki zadevajo predloge splošnega šolskega in prosvetnega značaja. Ponatiskujemo nekatere njegove misli.

Šolske knjige: Resolucija med drugim upravičeno poudarja, da so zadnja leta postale naše šolske knjige predmet trgovske spekulacije. To se pravi, da so razna založništva bogatela na račun staršev. Zgodilo se je, da je pisatelj šolske knjige prvo izdajo svoje knjige malo popravil, prejel za novo izdajo nov honorar, otroci so morali kupiti »to drugo predelavo in izpopolnjeno izdajo«. Starši so morali s težkim srcem šteti denar, gg. pisatelj in založnik pa sta prišla na svoj račun. Na ta način smo dobili celo vrsto dragih in slabih šolskih knjig. Na žalost so se taki primeri dogajali tudi v naši ožji domovini in ravno slovenske šolske knjige so čisto med najdražjimi. Pri nas in drugod so pisatelji in založniki mnogokrat kar tekmovali med seboj, kdo bo napisal in izdal čim bolj obsežno in drago šolsko knjigo. Ubogi starši! Zgodilo se je večkrat, da se je morala celo boljša in cenejša učna knjiga umakniti slabši in dražji.

Na ta način je zavlada po šolah glede učnih knjig prava anarhija. Za vsak predmet je bila cela vrsta knjig, večinoma zelo dragih. Nikogar ni bilo, ki bi bil v tem pogledu napravil red. Naravno je, da bi bile skupne šolske knjige mnogo cenejše. Šolska oblast bi bila morala že davno napraviti konec temu nezdramemu pojavu in obvarovati starše pred nepotrebnimi stroški. Tudi gg. profesorji bi bili morali že davno protestirati, namesto tega pa je pri nas tako, da bi vsak profesor imel najrajši zase posebno in seveda zopet novo knjigo. Nihče se ni oziral na uboge starše, ki so morali ob začetku

šolskega leta šteti cele stotake za šolske knjige, katere drugo leto niso bile več v rabi.

Ne le s socialnega, tudi z državnega stališča je treba, da se tu uveljavi štednja. Zato bo gotovo vsa javnost odobravalna zahtevo jugoslovnskega učiteljstva, naj se napravi konec trgovski spekulaciji s šolskimi knjigami in naj se uvedejo kolikor mogoče enotne, skupne, stalne in cenene šolske knjige.

Solski zvezki: Tudi glede t. zv. državnih zvezkov je učiteljstvo povedalo svoje mnenje. O tej zadevi so se čule gorostasne stvari. Res je, da so bili ti zvezki iz početka pod vsako kritiko, dočim smo imeli doma boljše blago domačih tvrdk. S stališča javnosti je upravičena zahteva: zvezki naj bodo dobri in ceneni in seveda domači izdelki. Ker učitelji in profesorji niso trgovski uslužbenci, naj se zvezki prodajajo po trgovinah, da ne bo z njimi veliko sitnosti.

Internati za učiteljske. Zanimiv je sklep učiteljskega kongresa glede internatov pri učiteljskih. Pri nas internatov pri srednjih šolah nismo poznali, zato bi bila za naše kraje ta zahteva težko izvedljiva. Na drugi strani pa se ne da tajiti, da so internati pri učiteljskih lahko zelo koristni in da v mnogem pogledu celo potrebni. Zato bo v bodočnosti vsekakor treba razmišljati tudi o tej stvari. Podobno je tudi z naslednjo točko učiteljske resolucije, ki zahteva, naj se na učiteljskih vzgaja mladina tako, da ji bo omogočeno službovanje po vsej državi. Letos se je n. pr. pri nas zgodilo, da za absolvente učiteljske v Dravski banovini ni bilo služb, pač pa jih je bilo na razpolago v Dunavski banovini. Tudi to vprašanje bo treba temeljito in vsestransko pretehtati.

O resoluciji proti sprejemnemu izpitu za srednje šole. Učiteljska skupščina je sprejela tudi resolucijo proti sprejemnemu izpitu za srednje šole. Resolucija zahteva, naj se ta izpit odpravi, odnosno naj bodo vsaj učenci z odličnim in prav dobrim uspehom sprejeti

Učitelj je bilo torej 9, učiteljica pa 20 in sicer iz Dravske banovine 6, iz Savske 11, iz Dunavske 8, iz Zetske 1, iz Vardarske 2, iz Moravske 1.

Ob zaključku tečaja so dobili vsi tečajniki in tečajnice posebna spričevala, ki jim bodo mogla služiti za napredovanja v službi.

Na tečaju se je obravnavalo celotno gradivo telesne vzgoje za poučevanje šolske dece od 6. do 10. leta. Drugo leto (1. 1933.) se bo vršil istotam nadaljevalni tečaj z gradivom za višjo narodno, meščansko in nižjo srednjo šolo, t. j. za mladino od 10. do 14. leta; 1. 1934. pa bo zaključni tečaj za poučevanje na višjih srednjih in strokovnih šolah mladine od 14. do 18. leta. Zeleti bi bilo, da se vrše drugo leto še specialni tečaji za: lahko atletiko, vodne sporte, mladinske igre i. d. Na ta način bodo ti tečaji postali nekakša učiteljska visoka šola za telesno vzgojo, ki bo izobrazila naše jugosl. učiteljstvo in dala prave smernice v poučevanju moderne telesne vzgoje po sokolskem sistemu.

La fete de la Republique Française.

Kar je pri nas Vidov dan, to je pri Francozih 14. julij. Velike slovesnosti v vseh krajih nam pričajo, kako znajo Francozi ljubiti svojo domovino. Nič čudnega ni, da so premagali pri Verdunu dvakrat močnejšega sovražnika. »On ne passe pas« (Preko mene ne prideš). — Tega načela se je držal slednji vojak. Pa vrnimo se k 14. juliju.

Na predvečer so sprevodi (baklade). — Godbe na pihala, ki so skoro v vsaki občini, igrajo razne domorodne pesmi. Najbolj priljubljen je Fochev marš. Naslednji dan, t. j. 14. julij — Praznik francoske republike — je resnično pravi dan prostosti. Orožnikov, strogih paznikov ta dan ne vidiš. Domačini tega ne izrabljajo, pač pa tuji. Ti nemoteno prirejajo svojevrstne »baklade« in njih huronsko vpitje se razlega pozno v noč. Najbolj pa so zanimive zabavne prireditve otrok.

Vsaka občina žrtvuje nekaj stotakov za svojo mladino. To je mogoče seveda le v ta-

kih državah, kot je Francija. Oglejmo si te prireditve! Medtem, ko je šola storila svojo dolžnost, se zbere šolska mladina pred občinsko hišo. Tu slišiš vršič in ploskanje deklic. Župan ali kak občinski odbornik jim zavazuje oči. Med drevesi je napeta vrv, na kateri vise na tanjših vrvičih mali zavitki. Deklica z zavezanimi očmi dobi škarje in tava v smer proti zavitkom. Že dva metra pred zavitki prične striči v zrak. Končno pride do zavitkov. Dolgo revica lovi, slednjič se ji le posreči, da odreže vrvico, na kateri je bil obešen zavitek, v katerem najde žepno ruto, peresa, žogo, nogavice ali kaj podobnega. — Sto rok se dvigne: »Moi, moi, s' il vous plaît« (jaz, jaz prosim). Ko se naveličš čednih deklic, greš k umazanemu dečku. Zakaj pa umazan? Ali so dečki v Franciji vedno umazani? O ne, ampak danes pa so. V treh skupinah jih najdeš. Prva skupina trga franke, ki so nalepljeni na sajastih piskrih. Ne bo vam težko si jih predstavljati. Še »lepši« so oni, ki jih namažejo po obrazu s klejem. Ta ki iščejo potem denar v kurjem perju. Seveda morajo prvi kakor drugi pobirati denar z usti. Kaj pa tretji? O ti so šele pravi pujski. Čez pol metra globoko in šest do sedem metrov široko vodo je postavljen lesen drog. Kdor pride po njem prvi čez vodo, dobi 30 frankov, vsak naslednji pa 10 frankov. Prva nagrada je že lep denar, zato se za njo trudi tudi večji dečki, katerim v današnji dobi pravimo že »fantje«. Drog ni debel in namažejo ga še z milom, da je pot do nagrade težja. Menda mi ni treba opisovati nebroj nesrečnejšev, ki štrbunknejo v blatno vodo. — Marsikdo, ki je vse leto treniral, je trdno uverjen, da bo srečno prišel na drugo stran. Ne da bi se preoblekel, jo junaško ureže po drugo čez vodo. Na svetu je pa že tako, da človeku najraje spodrsne takrat, ko se hoče postaviti. Kasneje moreš opazovati tekme v teku, katerih se udeležujejo dečki in deklice. Tam zopet vidiš skupine fantov, ki vlečejo debelo vrv vsak na enem koncu in poskušajo na njej svojo moč. Seveda so zmagovalci povsod dobro nagrajeni.

Kako bi bilo pri vsem tem mogoče, da si ne bi prav vsak otrok zapomnil 14. julija. Bo pač res, da kdor daje, tudi prejme.

Jankovič.

Pri naročilih potom Učit. gosp. poslovalnice upoštevajte knjigarno Učiteljske tiskarne!

na srednje šole brez izpita. Mislim, da so pri tem sklepu odločali srbski tovariši. O tem se je že mnogo pisalo in debatiralo. Tudi na profesorskih skupščinah. Precej časa je prevladovalo mnenje, da je sprejemni izpit nepotreben; to so trdili posebno srbski profesorji, češ da se s tem onemogoči vstop v gimnazijo onim nadarjenim kmečkim dečkom, ki niso imeli prilike obiskovati štiri razrede osnovne šole. Navajali so dalje, da bi po istem načelu moral biti tudi sprejemni izpit za univerzo itd. Pri tem se je pozabljalo, da je gimnazija z maturo sama priprava za visokošolski študij, dočim ljudska šola ni priprava za gimnazijo. Naval na srednje šole je prisilil šolsko upravo, da je uvedla sprejemni izpit. Tudi če se postavimo na stališče, da pri nas še ni preveč inteligence, mislim, da je prav, da vrata srednje šole niso odprta na stežaj vsem, ki se jim zljubi vstopiti.

Z redukcijo srednjih šol je hotela vlada ne le štediti, ampak tudi omejiti število srednješolcev. Sicer se redukcija ni izvršila v vsem nameravanem obsegu, a gotovo je, da ne sme srednja šola pasti na nivo osnovne šole; srednja šola ne sme in ne more biti za vse; zato je potreben sprejemni izpit. Če sprejemni izpit sam, pa naj je še tako lahek, vzbuja respekt do šole. Zakaj ne bi prav dobri in odlični učenci pri izpitu pokazali, kaj znajo? Kako se pozna že sedaj v prvih razredih sprejemni izpit! Ves oni balast, ki je prej oviral posebno v nižjih razredih vsak pravi napredek, je izostal. Nekateri menijo, da sprejemni izpit ne pokaže pravih zmožnosti učenca, češ da je za to premalo časa itd. To ni res. Če priprava na ta izpit prisili učenca, da zbere svoje znanje in zmožnosti. Prav je, da se učenec zaveda, da nastopa resno pot srednješolskega študija. Čas, ki je določen za izpit, popolnoma zadostuje, da se presodijo učenčeve zmožnosti.

Če pomislimo na one čase, ko je moral slovenski učenček pisati slovenski in nemški diktat, znati slovensko in nemško analizo itd., če je hotel biti sprejet v gimnazijo, potem pač nihče ne more trditi, da bi bil sedanjí sprejemni izpit pretežek. Ako delovna šola nima časa za take formalnosti, si mora učenec to znanje osvajati izven šole. Izkušnja je pokazala, da je vsak učenec, ki je res sposoben za srednjo šolo, opravil ta izpit brez vseh težav; mnogi so ga delali celo z nekakim ponosom; zakaj bi ga torej ne pustili kot slavnosten prehod na novo pot življenja?

— **Važna odredba ministrstva prosvete.** Vsled potrebe in pomanjkanja učnih sob je odredilo ministrstvo prosvete, da se izselijo upravitelji meščanskih in narodnih šol iz onih šolskih prostorov, ki so določeni za učilnice. V posebnih zgradbah, določenih za stanovanja, morejo uporabljati upravitelji meščanskih in narodnih šol samo one prostore, ki so zgrajeni v stanovanjske namene.

— **Sklad za uradniška stanovanja.** Na predlog ministra za socialno politiko je ministrski svet odobril, da more navedeno ministrstvo spet svobodno razpolagati s skladom za podpiranje gradnje malih stanovanj državnih uslužbencev. Doslej je bilo dovoljevanje podpir iz tega sklada vezano na pristanelek ministrskega predsedništva in finančnega ministrstva. Iz tega sklada se namreč dovoljujejo posojila državnim uslužbencem za gradnjo lastnih stanovanjskih hiš. Za naše kraje doslej ta sklad ni mnogo prišel v poštev.

— **Prepovedi na plače uradniških pravnikov.** Po 1. točki § 264. u. z. se more uradnikom staviti prepoved na tretjino njihovih prejemkov, izvenšči osebno in rodbinsko draginjsko doklado, to pa po sodni odločbi ali z njihovim pristankom. Ker pa imajo uradniški pripravniki samo mesečno plačo, se jim more prepovedati tretjina skupnih njihovih prejemkov, vendar pa je treba po pojasnilu fin. ministrstva številka 72076/I. od 10. oktobra 1931. od te tretjine odbiti davek in vlogo za uradniški pokojninski sklad.

Zelo nerodno je, ako niste vedno lepo počesani, posebno pa, ako ni v bližini damskega frizerja! Da se rešite teh skrbi, posetite še pred odhodom na Vaše službeno mesto renomirani damski česalni salon GJUD ALEKSANDER, Ljubljana, Kongresni trg 6 (poleg kino Matice, kjer Vam narede za ceno Din 160 res trpežne trajne kodre, in imeli boste lepo frizuro do Velike noči!

— **Na državnem učiteljskem v Ljubljani** so napravile pred izpraševalno komisijo, kateri je predsedoval direktor g. Nande Marolt, diplomski izpit nastopne kandidatinje: Marija Cedilnik, Stana Funtek, Ivana Gabrovšek, Ana Gregorač, Josipina Mohorič, Marija Pirc, Bogdana Stritar, Bernardina Tomšič, Ana Verhnjak in Ljudmila Zaplatil. Dopolnilni diplomski izpit je napravil z dobrim uspehom kandidat Josip Babič, kontraktualni učitelj.

— **Poročila sta se tovariš Zorko Kotnik,** šolski upravitelj na Rečici ob Savinji, in tovarišica Danica Pulkova, učiteljica na Gorici. Za priči sta bila ženinov brat g. dr. Franc Kotnik, prosvetni inspektor v Ljubljani, in nevestin oče g. Valentin Pulko, šolski nadzornik v p. in posestnik na Kalobju. Poročil ju je pa ženinov brat g. Simon Kotnik, župnik v Podgorju pri Slovenjgradcu. Bilo srečno!

— **Tovariši - člani Nabavljalne zadruga** drž. uslužbencev, poslužite se načina odplačevanja v obrokih za knjige in šol. potrebščine! — Opozarjamo na oglas v današnji številki »Učiteljskega Tovariša«.

Na velesejem se vsak potrudí, da kupi tamkaj kako reč, poseta v »Daj-Dam« ne zamudi, i tukaj bo mu vrlo všeč!

— **Velika skupščina »Družbe sv. Cirila in Metoda«** se vrši v Slovenski Bistrici dne 11. septembra (v nedeljo). Ob 10. uri bo zaupen shod, na katerega imajo dostop delegati, zaupniki, pokrovitelji in obr. kamnarji; ob 11. se pa vrši slavnostno zborovanje, na katerega imajo dostop vsi Cirilmetodarji. — Skupščinarjem je dovoljena polovična vožnja od 9. do 13. septembra. Vsak naj si oskrbi celo vozovnico na odhodni postaji, kjer naj zahteva mokri žig. Ta vozovnica velja za povratek, zato naj se v Slovenski Bistrici ne odda. Legitimacijo za polovično vožnjo dobi vsak udeleženec na veliki skupščini. Prvo vrstno skupno kosilo bo stalo 15 Din, za katerega se pa mora vsak zglasti pri C. M. podružnici v Slovenski Bistrici vsaj par dni prej. — Vodstvo vabi vse rodoljube na veliko skupščino, da se prepričajo o delu in nalogah Družbe sv. Cirila in Metoda.

— **Esperanto** je mednarodni jezik, ki je že splošno priznan. Je to jezik, ki je sestavljen iz besednega zaklada germanskih in romanskih jezikov. Ker je njegova slovnica izredno enostavna in lahka, je našel privrženec v vseh delih sveta. Že nad sto časopisov izhaja danes v esperantskem jeziku, nešteto pa je časopisov, ki prinašajo članke o njem. Pri nas v Sloveniji so mu naklonjeni vsi dnevniški in revije. Danes se poslužujejo esperanta že vsi sloji, posebno pa delavci, filatelisti, profesorji, učitelji in drugi. Učitelji esperantisti imajo celo svoje pedagoško glasilo »Internacia Pedagogia Revuo«, ki prinaša izvrstne članke o sodobni pedagogiki. Koliko let bi se mogel človek truditi, da bi razumel vsaj deloma časopise, revije, znanstvene knjige, pisane v nemščini, francoščini ali angleščini? Ako pa študirate samo pol leta pridno esperanto, boste znali več, kakor če bi se učili tri leta kak živ jezik, in odprta vam bo bogata esperantska literatura, bodisi v prevodih, bodisi v originalu. Naučite se esperanto na sledeči način: Prijavite se v tečaj, ki ga bodo imeli esperantski klubi jeseni. Ako pa nimate prilike obiskovati kak tečaj, tedaj se

Katere zvezke bomo uvedli v šolskem letu 1932/33 v naše šole?

Za šolske naloge

zvezke Državne tiskarne po predpisu ministrstva prosvete, ki jih lahko vsakdo naroči v Učiteljski knjigarni v Ljubljani in podružnici Učiteljske knjigarne v Mariboru.

Za domače naloge in vaje

zvezke Učiteljske tiskarne, ki se prodajajo v korist naših Učiteljskih domov.

UČITELJSKA TISKARNA

reg. zadruga z omej. zavezo

v Ljubljani

prijavite k pismenemu tečaju, ki ga otvorim s 1. oktobrom t. l. Tečaj bo zanimiv in zabaven, igraje se boste navadili esperanto. — Prijave sprejemam vsak čas. Učnina za ves čas znaša 90 Din, plačljivo tudi v mesečnih obrokih. Tečaj bo trajal 6 mesecev. Redno vsakega 1. in 15. v mesecu bom pošiljal naloge. Ker bo vsaka naslednja naloga že vsebovala vzorno prestavo prejšnje, jih ne bo treba pošiljati v popravilo. Pojasnila bom pa vsakemu rađe volje dajal. Kdor plača ves znesek do 1. oktobr t. l. dobi brezplačno 3 številke esperantskega glasila »La suda stelo« v vrednosti 12 Din. Povrhu pa dobi vsak tečajnik na koncu tečaja še esperantsko knjižico v vrednosti 5 Din. Za vsakega tečajnika, ki mi ga pridobite, Vam pošljem esperantsko knjižico v vrednosti 15 Din, na zahtevo plačam tudi v gotovini. Učne knjige dobite pri meni. Stanejo s poštnino vred 19 Din. Denar se pošlje naprej. — Golobič Peter, šolski upravitelj, Jesenice - Fužine, Gorenjsko. — Priložite znamko za odgovor!

Učiteljski pravnik.

—§ Vprašanje: E. Š. v J. S 1. septembrom 1931 mi je bil priznan prvi periodični povišek VII. položajne skupine mesečnih 1250 Din. Zakaj se mi je letos za 1. september odtegnila od čistih prejemkov razen poviška 100 dinarjev tudi še diferenca 90 Din in sem tako prejel za ta mesec manjšo plačo kakor za avgust? Zakaj bodo moji dohodki zanaprej samo za 10 Din večji? — Odgovor: S 1. IX. 1932 so Vaši prejemki večji od prejšnjih samo za 10 Din zato, ker ste prejeli doslej razliko 90 Din (§ 259.). Odtegljaj 100 Din se je izvršil na osnovi določil § 134/2 urad. zakona za pokojninski sklad.

Šlibar Olga, Ljubljana, Stari trg 21

Manufaktura vseh vrst po znižani ceni. Izrabite priliko!

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljski dom v Ljubljani je prejel od sreskega društva v Ljubljani znesek 1750 dinarjev kot mesečni dinarski prispevek svojega članstva za 1. 1931./32. Do sedaj so poslala ta prispevek poleg imenovanega društva le še sreska društva Kamnik, Laško, Litija in Logatec. — Ostala društva, kje ste? — Naš dom bi kaj kmalu stal, če bi prav vsa društva izvršila svojo dolžnost napram našemu domu.

—g Troje novih domačih stenskih učnih slik. V založbi Učitelj, doma v Mariboru sta ravnokar izšli dve novi stenski učni slike in sicer »Svetovna žetev pšenice« in »Čas«. —

Tretja in sicer »Jesen« za nazorni in jezikovni pouk pa je v tisku ter izide še tekom tega meseca. Prvi dve sta izdelani v merilu 98×66, druga pa 120×80. — »Svetovna žetev pšenice« nudi zelo mnogo gradiva za pouk. Iz nje so razvidne vse tri vrste pšenice, meseci, v katerih pšenica v posameznih svetovnih državah dozori, količina pridelka in potrošnja v posameznih državah, razvoj pluga od najprimitivnejšega do motornega, način sušenja snopja in mlačve. — Slika »Čas« ponazoruje, kakšen letni in dnevni čas je v drugih zemljinah, ko je pri nas poldne 21. decembra. To pojmovanje še za odraslega ni lahko, kaj šele za otroka. S pomočjo te slike pa bo tudi učenec povsem jasno in umljivo, ker ponazorjuje letno in dnevno dobo v drugih zemljinah lične sličice. — Zlasti pa opozarjamo na sliko »Jesen«, ki jo je izdelal naš mojster M. Gaspari. Že njegovo ime jamči, da prikazuje sliko našo jesen, življenje in delo našega domačega človeka v tem letnem času. Lahko in prijetno bo delo v šoli za učence in učitelja ob tej sliki, za katero so dali snov mojstru slikarju ugledni praktični šolniki. O tej sliki je nepotrebno govoriti. Govorila bo dovolj glasno in jasno sama. — Vse slike bodo primerno lično in trpežno opremljene, t. j. obrobline s trakovi in pritrjene na palicah. Po izdelavi ne bodo prav nič zaostajale za tujimi slikami, ampak jih še v marsikaterem oziru prekašale. Pač pa bodo zaostajale v ceni, ker bo dokaj nižja nego slikam tujega izvora.

—g Učiteljska gospodarska poslovalnica v Mariboru in Ljubljani, Franciškaška ulica št. 6/I poziva vse krajevne šolske odbore, šolska upraviteljstva, tovariše in tovarišice, da naročajo vse šolske potrebščine potom U. G. P. in tako pomagajo graditi naš dom. Zrno do zrna... Prosimo pa nujno vse naročnike, da nam pošiljajo vsa naročila v dvojniku — saj je v vsakem naročilnem zvezku indigo papir — in nam tako prihranijo večkrat zelo zamudno prepisovanje. Kdor nima naročilnega zvezka, naj piše dopisnico, da mu ga pošljemo.

—g Za opremo Učitelj, doma v Mariboru so darovale ob slovesu udeleženske gospodinj-skega tečaja v Mariboru znesek 200 Din mesto šopka svoji voditeljici tovarišici Anki Mešičkovi. Vrlim tovarišicam prav iskrena hvala!

Mizdelina Maribor

—mm Z druge seje dne 1. avgusta t. l. 1. Ker ni bilo soglasnega predloga literarnega odseka za knjigo, ki naj se izda v izredni publikaciji za Miklavža, je sklenil odbor M. L., da prečitajo obe deli, ki bi prišli v poštev, še odborniki, ki niso v literarnem odseku. Odločitev pade še v tem tednu.

2. Naj se izda okrožnica na sreska društva, kjer naj se javi sklep skupščine, da se posvetovalni odsek M. M. ukine. Namesto

Izšli so

v založbi Učiteljske tiskarne v Ljubljani

PRAVILNIKI

o zdravstvenem pregledu dece za vpis v osnovno šolo

ter

o postopanju z defektno deco v osnovnih in specialnih šolah

Zbirka je nujno potrebna

vsem šolskim upraviteljstvom, šolskim in njih nadomestujočim zdravnikom, krajevnim šolsk. odborom ter učiteljstvu osnovnih šol in šol za defektno deco

CENA ZBIRKI: broširani 34 Din, v platno vezani 42 Din

Upraviteljstva prejmejo zbirko na ogled

Naročila sprejema

Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani

Frančiškanska ulica št. 6

tega izbere vsako sresko društvo, kjer je potreba po dva, drugače pa po enega agilnega tovariša (ico), ki naj bo propagator za list in publikacije M. M. Imena teh propagatorjev za publikacije M. M. naj bi sreska učiteljska društva čimprej javila odboru M. M.

3. Izda naj se okrožnica na šolska upraviteljstva s prošnjo, naj bi prišlo vprašanje agitacije za Mladinsko Matico na dnevni red že pri prvi šolski konferenci. V okrožnici naj se poudarja, kako bo treba v teh težkih časih s podvojeno silo na delo, če hočemo, da se Mladinska Matica vzdrži in napreduje.

4. V »Učiteljskem Tovarišu« se bo objavljala v drobnem tisku tudi statistika naročnikov »Našega rodu« na posameznih šolah.

5. Natisniti se dajo posebna pisma, namenjena šolam, ki bodo brez naročnikov.

6. Da bomo lažje zmagovali stroške, bomo priobčevali na platnicah »Našega rodu« in knjig M. M. čim več reklam. Te prevzame upravnik tov. Hreščak.

7. Seje bodo odslej redno vsako sredo ob 17. uri.

—mm Ribičičeva knjiga »Mihec in Jakec«, ki so jo sprejeli naši malčki s takim navdušenjem, je z odlokom št. 33.256 z dne 11. avgusta 1932. priporočena od ministrstva prosvete. Tako bo lahko služila odslej doma in v šoli našim najmlajšim v pomoč pri čitanju.

UČITELJSKI PEVSKI ZBOR

—pev. Pevski tečaj, ki se bo vršil 10. in 11. septembra, je posebno važen zaradi oktoberskega koncerta v Mariboru in drugih

raznih nastopov. Pri tem tečaju se bodo sprejemale tudi nove pevke in novi pevci. Pričetek v soboto 10. septembra ob 9. uri v prostorih Glasbene Matice v Ljubljani.

—pev. 18 Adamičevih zborov. Kakor je bilo že javljeno, je izšlo v založbi Učiteljske tiskarne 6 moških, 6 ženskih in 6 mešanih zborov, komponiranih na osnovi Kokošarjeve zbirke po E. Adamiču. Tovariši, podpirajte pev. zbor in založnika ter segajte pridno po teh lepih kompozicijah. — Dobijo se po nizki ceni v knjigarni Učiteljske tiskarne.

NARODNA SE UČITELJSKIH DOMOV V LJUBLJANI IN MARIBORU!

Novosti na knjižnem trgu.

Miroslav Zor: Week-end. Tehnika življenja v prirodi. Založila Kleinmayr in Bamberg, Ljubljana. — Knjižica je s svojimi 74 stranmi precej drobna, vendar pa neverjetno bogata na vsebini. Pisatelj je z njo izpopolnil vrzel, ki je že dolgo zevala v naši literaturi. »Week-end«, konec tedna pomenja v prenesenem smislu prosti čas, ki ga preživimo v naravi na izletih ali taborih.

Pisatelj temeljito obdela razne načine življenja v prirodi, najtemeljiteje pa opisuje taborenje, ki nikakor ni tako enostavno kakor bi človek mislil.

Najprvo primerja v navdušujočih besedah »izlete« v bližnjo gostilno in izlete v naravo, potem s tehnične strani podrobneje razpravlja o izletih, potovanjih in taborih. Temu sledi opis najpotrebnejše opreme, nato raz-

pravlja o šotorih in kolibah in o njihovi notranji opremlitvi. Razume se, da kurjenja in kuhanja ni smel pozabiti, ravnotako ne tople in mrzle hrane.

Zelo zanimivo in posrečeno je poglavje o »pečatih kulture«, ki v jedrnatih besedah žigosa snažnost nekaterih »turistov«.

Slede poglavja o zraku, soncu in vodi, o higieni, prvi pomoči in lekarni. Končno pa je nekaj novega, praktičnega, zelo zanimivega in vendar romantičnega o »gozdni modrosti«.

Vsa knjižica je prežeta z ostrim in zdravim vonjem po naravi, ki nehoti vzpodbuja čitatelja, da bi pričel svobodno življenje, med vrsticami pa je vpletene toliko krasne romantike, da ti poleti pogled ven iz mračnih zidov na obrežje reke in morja, na zelene livade in v skrivnostne gozde in da vidiš pred seboj bele šotorske strehe, gola, zdrava, zagorela in krepka telesa in plapolajoč taborni ogenj ob tihih večerih.

Tovarišem, ki žele svoj prosti čas zdravo preživeti v naravi, bodisi sami, s svojimi družinami ali s svojimi učenci, priporočamo knjižico kar najtopleje. Dobi se jo tudi v Knjižnici Učiteljske tiskarne, Ljubljana, Franciškanska ulica 6.

—k Milo Urban: Živi bič. V založbi Jugoslovanske knjigarnice je izšel roman slovaškega pisatelja Milo Urbana. — Delo je prevedel France Stelč.

—k Louis Adamič: Kriza v Ameriki, prevedel Anton Debeljak, Slovenske poti IV., Tiskovna zadruga 1932, strani 100, cena za kart. knjigo Din 32.—

—k Martin Andersen Nexø »Prokletstvo«, roman, prevedel Mirko Javornik; kot

drugo knjigo »Krekove knjižnice« za l. 1932. izdala Delavska založba. Cena knjigi Din 40 vezani, oziroma Din 26 broširani, za člane Krekove knjižnice Din 26 oziroma Din 16.

—k Cankarjeva družba v Ljubljani je izdala Iv. Cankar: »Hlapec Jernej in njegova pravica« v Ferdo Delakovi predelavi kot kolektivno dramo. Dobiva se v knjigarnah in pri »Cankarjevi družbi«, Delavska zbornica, I. vhod I. nadst. Cena knjigi je 12 Din.

Grobniča ljubavi, spisal Milivoj Vidčević. Sarajevo 1932. Strani 62. Cena 10 Din. Naroča se pri biblioteki »Uzgjatelj«, Sarajevo, Kralja Aleksandra 53.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ne samo kot darilo,

temveč v vsakdanji rabi potrebujete; očala, barometre, toplovere, daljnogled, mikroskope, foto-aparate itd., katere kupite najugodnejše pri strokovnjaku

FR. P. ZAJEC, izprašan optik in urar
LJUBLJANA, Stari trg 9

Velika zaloga raznih ur in zlatnine. Ceniki brezplačno.

Specialna delavnica za popravila in uglaševanje

BAJDE JOSIP
Ljubljana, Gosposvetska cesta 12

klavirjev

ELEKTROTVRDKA A. VERBAJS

LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA CESTA ŠTEV. 10

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE

Ljubljana

Knafljeva ulica št. 9 — Tel. št. 24-83

Celje

Telefon št. 93

Maribor

Telefon št. 22-81

Hranilnice Dravske banovine so pupilarno varni denarni zavodi Dravske banovine, ki jamči za vse obveznosti hranilnice z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo

Sprejemajo vloge na knjižice in na tekoči račun, vrše vse kontokorentno in žirovne posle ter posredujejo vse vrste denarnih transakcij

**Najbolj varna in najugodnejša
naložba prihrankov!**

Naročajte

vsa tiskarska dela za dom, šolo, urad in društvo

v Učiteljski tiskarni v Ljubljani.

Glavni urednik Andrej Skulj. — Izdajatelj: J. U. U. — sekcija za Dravsko banovino v Ljubljani. Za sekcijo in uredništvo odgovarja Ivan Dimnik.
Tiska Učiteljska tiskarna (predstavnik Franc Štrukelj). — Vsi v Ljubljani.

Producent naravnost konzumentu Industrija volnenih tkanin

Vlada Teokarevič & Komp., Paračin

otvarja svojo prodajalno v Gradišcu 4, v Luckmanovi hiši v Ljubljani. Sukno za moške obleke, površnike in suknje, za vse vrste uniform. Volnene odeje, volneno predivo in pletivo v 96 barvah. Tovarniške stalne cene v 20 prodajalnah v državi povsod enake. Vabimo na ogled prodajalne.

Poslovodja: **ANTON ŽIGON, krojaški mojster**

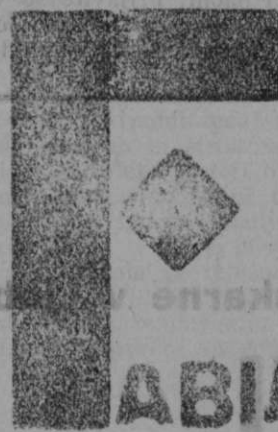
DEŽN I
L. MIKUŠ
LJUBLJANA
Mestni trg št. 15
Na malo
Na veliko

Ustanovljeno l. 1839.
Telefon št. 2262.

N
BLAGO ZA OBLEKE
BLAGO ZA PERILO
TRENCH-COAT
A OBROKE

Gg. učitelji 50% popusta
Sklicujte se na ta oglaš
**MANUFAKTURA
RECORD**
LJUBLJANA, Aleksandrova 8
MARIBOR, Gregorčičeva ul. 20

Naročajte vsa
tiskarska dela
za družna, šole, urade itd.
v **Učiteljski tiskarni**
v Ljubljani, Franciškanska 6

ABIANI & JURJOVIČ

LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA ŠT. 5

Nudimo veliko izbiro angleškega in češkega blaga za gospode in dame. — Krasna izbira v zastorih, posteljne preproge, pregrinjala in odeje. — Pliš vzorčast in gladek za divane. — Velike preproge v plišu in linolej — Belo blago za rjuhe in perilo v poljubnih širjavah. — Žima, perje, puh, kapok od najcenejše do najboljše vrste.
Daje tudi na obroke. — Postrežba točna in solidna.